

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра ландшафтної архітектури та фітодизайну

ЗАТВЕРДЖЕНО

ННІ лісового і садово-паркового господарства
Протокол № 7 від 11.06.2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛАНДШАФТОЗНАВСТВО І ГЕОГРАФІЯ ЛІСІВ**

Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»

Спеціальність 205 «Лісове господарство»

Освітня програма «Лісове господарство»

Навчально-науковий інститут лісового і садово-паркового господарства

Розробник: доцент кафедри ландшафтної архітектури та фітодизайну,
доц. Зібцева О.В.

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни «Ландшафтознавство і географія лісів»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	Н4 «Лісове господарство»	
Освітня програма	«Лісове господарство»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	2	2
Семестр	4	4
Лекційні заняття	30 год.	8
Практичні, семінарські заняття	30 год	6
Самостійна робота	120 год.	166
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни «Ландшафтознавство і географія лісів» – професійна підготовка бакалаврів лісового господарства основам ландшафтознавства та формування системного погляду на ліси як природно-територіальні комплекси, їхнє різноманіття та зональне поширення.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.

загальні компетентності (ЗК): 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії. 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

спеціальні (фахові) компетентності (СК): 4. Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів.

Програмні результати навчання (ПРН): 4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства. 5. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	ти жн і	усяо го	у тому числі					усяо го	у тому числі				
			л	п	ла б	ін д	с.р.		л	п	ла б	інд	с.р.
Модуль 1. Основи ландшафтознавств													
Тема 1. Географічна оболонка і ландшафтна сфера Землі	1	4	2	2							-	-	
Тема 2. Ландшафт як предмет вивчення загаль-ного ландшафтознавства	2	6	2	4				4	2	2		-	
Тема 3. Природна ландшафтна зональність	3	64	2	2			60	78	2			-	76
Тема 4. Основні положен-ня аналізу ландшафтів	4	6	2	4								-	
Тема 5. Соціально-еконо-мічні ландшафтоутво-рювальні процеси	5	2	2										
Тема 6. Антропогенне ландшафтознавство	6	2	2										
Разом за модулем 1	84		12	12			60	82	4	2			76
Модуль 2. Географія лісів													
Тема 7. Географія лісів як наукова галузь біогеографії	7	2	2					2	2				
Тема 8. Фактори формування і розповсюдження лісів	8	2	2										
Тема 9. Географія сучасних лісів Земної кулі	9	4	2	2				2	2				
Тема 10. Ліси світу та їх розподіл на континентах	10-12	72	6	6			60	92		2			90
Тема 11. Географія лісів України	13-14	10	4	6				2		2			
Тема 12. Світові центри походження найважли-віших культурних дерев-них рослин	15	6	2	4									
Разом за модулем 2	96		18	18			60	98	4	4			90
Усього годин	180		30	30		-	120	180	8	6			166

2. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Географічна оболонка і ландшафтна сфера Землі	2
2	Ландшафт як предмет вивчення загального ландшафтознавства	2
3.	Природна ландшафтна зональність	2
4	Основні положення аналізу ландшафтів	2
5	Соціально-економічні ландшафтоутворювальні процеси	2
6	Антропогенне ландшафтознавство	2
7	Географія лісів як наукова галузь біогеографії	2
8	Фактори формування і розповсюдження лісів	2
9	Географія сучасних лісів Земної кулі	2
10	Ліси світу та їх розподіл на континентах	6
11	Географія лісів України	4
12	Світові центри походження найважливіших культурних деревних рослин	2
	Всього	30

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Географічна оболонка і ландшафтна сфера Землі	2
2	Фація як елементарний ландшафт	4
3	Природна ландшафтна зональність	2
4	Основи аналізу ландшафту	4
5	Флористичні області Земної кулі	2
6	Ліси світу	6
7	Географія лісів України	6
8	Світові осередки культурних деревних рослин	4
	Всього	30

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Класифікація і структура ландшафтів	60
2	Характеристика лісів певного регіону, країни (на вибір)	60
	Всього	120

5. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист лабораторних робіт;
- пірінгове оцінювання, самооцінювання.

6. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебатів;
- метод командної роботи, мозкового штурму

7. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Основи ландшафтознавства		
Практична робота 1.	ПРН 4, 5, зокрема: Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності. Набуття базових навичок щодо класифікації, виявлення, аналізу природних і антропогенних ландшафтів. Засвоїти навички візуального виділення меж елементарних ландшафтів. Засвоєння поняття природно-територіального комплексу та лісу як одного з видів ПТК	10
Практична робота 2.		10
Практична робота 3.		10
Практична робота 4.		10
Самостійна робота 1		30
Модульний тест 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Географія лісів		
Практична робота 5.	ПРН 4, 5, зокрема: Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності. Набуття навичок щодо встановлення флористичне походження дерев-інтродуцентів, щодо загальної характеристики лісів різних регіонів світу, поширених лісотвірних деревних видах, щодо загальної характеристики лісів різних природних зон та областей України, щодо встановлення походження культурних деревних рослин.	10
Практична робота 6.		10
Практична робота 7.		10
Практична робота 8		10
Самостійна робота 3.		30
Модульний тест 2.		30
Всього за модулем 2		100

Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$
Екзамен/залік	30
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

8. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни;
- посилання на цифрові освітні ресурси;
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

9. Рекомендовані джерела інформації

Основна:

1. Гродзинський М. Д. Ландшафтознавство: підручник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2014. 591 с.
2. Географія лісів: навчальний посібник / С. А. Вишневецький та ін. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2021. 248 с.
3. Назарук М. М. Ландшафтознавство : навч. посібник. Львів: Старий Лев, 2016. 224 с.
4. Бондарь О. І., Фурдичко О. І. Ландшафтно-екологічні основи сталого розвитку та управління лісовими ресурсами: монографія. Київ: ДІА, 2020. 256 с.
5. Основи геоінформаційних систем і систем дистанційного зондування землі: навч. посібник / О. В. Світличний та ін. Суми: Університетська книга, 2019. 240 с.
6. Дегтярьов В. В., Олійник Р. В. Ландшафтна екологія : навч. посібник. Харків: ХНАУ, 2018. 182 с.

Додаткова:

1. Генсірук С.А. Ліси України. К., Наукова думка, 1992. 408 с.
2. Генсірук С.А., Нижник М.С. Географія лісових ресурсів України. Львів: Світ, 1995. 123 с.
3. Григора І.М. Ботаніко-географічні зони України. К.: УСГА, 1970. 79с.
4. Гродзинський М.Д. Основи ландшафтної екології: підручник. К.: Либідь, 1993. 224 с.
5. Мельник А.В., Міллер Г.П. Ландшафтний моніторинг. К, 1993.
6. Шеляг-Сосонко Ю.Р., Осичнюк В.В., Андриенко Т.Л. География растительного покрова Украины. К.: Наукова думка, 1982. 285 с.